

FOLKBILDNINGSNÄTET

PROJEKTMATERIAL

Demokrati-projekt på Kävesta folkhögskola 2000

Kävesta folkhögskola

april 2001

SLUT-RAPPORT från DEMOKRATI-PROJEKT

på Kävesta Folkhögskola år 2000

-Hur ska folkhögskoleelever uppleva att de verkligen är med och påverkar samhällets utveckling?
-Hur ska de få en ökad lust att delta i föreningsliv, och i kulturliv?

Vi grubblade över dessa frågor; -och detta demokratiutvecklingsprojekt är vårt försök att hitta bra modeller som kan vara användbara även för andra.
Nu när vårt ettåriga projekt är slut vill vi härmed dela med oss av våra erfarenheter och analyser.

<i>Innehåll:</i>	<i>sida</i>
Modellen i korthet	3
Hur gick det?	4
- Händelseförloppet	4
Utvärdering i halvtid	5
Förändrad fortsättning	5
Slututvärdering bland eleverna	5
Kvällssamlingar för allmänheten	6
Övriga lärare om demokratiarbete	7
Ansvarsgruppens upplevelser	7
Projektledningens analyser	8
- Uppnåddes målen?	8
- Orsakerna & de största problemen	9
- Skillnaden mellan inflytande och makt	10
Kontaktpersoner	10
Tidsåtgång & kostnader	11
Bilagor & Bakgrundsmaterial	12

Modellen i korthet

Tvåveckors-mönster som upprepas

1. På onsdag förmiddag samlas alla elever på hela skolan i aulan (s k 'Aktuellt') under 60-90 minuter, och gästas av någon person/grupp från något intressant samhälls-/kulturområde.

Exempel: Länsteaterns korta cabaré, Amnesty International, Konstnär berättar om sitt konstnärsliv.

Syften: *Skapa en positiv upplevelse av skolans gemensamma (linjeöverskridande) liv

*Ta in andra frågor i samtalen, än vad som avhandlas på 'vanliga' lektioner

*Skapa underlag för samtalen i 'demokrati-grupperna' (se nedan)

2. Nästa onsdag förmiddag samlas alla elever i diskussionsgrupper ('demokrati-grupperna') 40-60 minuter, och får tid för gemensamma valfria samtals-ämnen (förslag från ansvarig lärargrupp är att gruppen kan samtala om förra veckans 'Aktuellt').

Gruppernas sammansättning: Varje grupp bestod av cirka 18 elever (om alla var närvarande); den ansvariga lärargruppen hade **slumpmässigt** sammanställt grupperna så att **varje klass fanns representerad** i var och en av de tio grupperna (d v s varje elev hade högst en klasskamrat i sin grupp). Dessa grupper bestod av samma elever under hela projektet.

Syften: *Ge möjlighet för alla elever att lära känna elever från andra klasser/linjer.

*Ge tillfälle för eleverna att utnyttja mer av kunskaper, erfarenheter o resurser hos andra elever

*Öka förståelsen för andra elevers erfarenheter och synsätt

*Tillfällen att samtala och diskutera i mötesliknande former (och därigenom så småningom uppleva behovet av att finna lämpliga former för 'möteteknik'!)

*Utveckla idéer och förståelse för fördelar, resp nackdelar med olika former av demokrati och beslutsfattande.

Detta "tvåveckors-mönster" (varannan: storsamling/ varannan: diskussions-grupper) upprepas under största delen av projektiden.

3. Som inledning till dessa diskussionssamlingar illustrerar lärare ibland (t ex i dramatiserad form) olika *problem* som kan dyka upp i diskussionsgrupper. Som förslag till lösningar på dessa problem visas på *möteteknikens* idéer och funktion.

T ex: Hur manipulation kan förhindras; möteteknikens former som hjälp att låta varje människas åsikt komma fram, 'ordfördelarens' (d v s 'ordförandens') betydelse, fördelar med minnesanteckningar/protokoll (d v s sekreterarens roll).

4. Tre gånger per termin gästas skolan av föreläsare/samtalspartners som kan bidra med nya infallsvinklar, inspiration och ökad förståelse för demokratis betydelse i formandet av samhället.

Tex; Utredare som berättar om undersökning gjord bland förra årets elever vid Kävesta Folkhögskola, Inspiratör från norsk folkhögskola, Ordföranden i den statliga Demokrati-utredningen, Sekreteraren i Demokratiutredningen.

Hur gick det?

Händelseförloppet i kronologisk ordning

- A. Som 'sommarläsning' före demokrati-projektets start fick **samtliga lärare** en liten **sammanställning av aktuella idéer** och diskussionsinlägg **kring skoldemokrati** (hämtade framförallt ur Skolverkets skrifter). *Dessa korta utdrag sammanställdes av projektansvarig.*
- B. Vid planeringsdagarna innan läsårets början fick en **lärargrupp särskilt ansvar** för demokratiprojektet (*5 lärare, inkl projektansvarige*).
- C. Ett par veckor in på läsåret skedde elevernas första **gemensamma Aktuelltsamling**. *Ansvar för planering av Aktuelltsamlingarna, samt för kontakter med gästade grupper/personer, låg på en lärare i 'ansvarsgruppen' (ej den projekt-ansvarige).*
- D. En vecka senare berättade en utredare (inför alla elever) om den undersökning som gjordes året innan på eleverna vid vår folkhögskola (form: gemensam aulasamling).

'Varannan vecka'-modellen startar:

- E. Nästa vecka presenterades demokratiprojektet inför eleverna (dock utan att berätta om syftet att 'framkalla' ett behov av mötestekniska regler); och **samtalsgrupperna** träffades och samtalande för första gången.
- F. Veckan efteråt; Cabaré med Länsteatern (aulasamling).
- G. En vecka senare: Den ansvariga lärargruppen spelade upp en teatersketch som illustrerade **maktutövande** inom en grupp. (Sketchen finns som *bilaga*.) Därefter förde lärargruppen in tankar om **mötesledning och ordförandeskap**. Grupperna gick iväg för att samtala gruppvis.
- H. Kulturprogram i aulan veckan efteråt.
- I. Efter en aulainledning om vikten av att föra någon typ av **anteckningar**(protokoll) kring samtalen (och eventuella beslut), gick eleverna ut i grupperna för samtal. (Här infördes alltså tanken på **sekreterare/protokoll**.)

Detta mönster med

–varannan vecka aulaprogram

-varannan vecka samtal i grupperna

fortsatte hela höstterminen, men på grund av att klagomål framfördes från enskilda elever (dessa ville inte ha samlingar i diskussionsgrupper) valde ansvarsgruppen att ersätta vissa gruppsamlingar med aulaprogram, mot slutet av höstterminen.

Utvärdering i halvtid

I slutet av höstterminen gjordes en **utvärdering**; där varje elev individuellt fick lämna in svar på en enkät (finns som *bilaga*). Enkätsvaren visade att eleverna tyckte att

A. **samtalsgrupperna fungerat någorlunda bra** i syftet att träna sig att samtala om viktiga frågor och öva sammanträdesteknik (102 av 120). 18 tyckte dock att grupperna fungerade dåligt i förhållande till dessa syften. Ansvarsgruppen tolkade resultaten som att eleverna tyckte att demokratigrupperna fungerade enligt projektets syften, men att dessa syften inte nödvändigtvis hade stöd av flertalet elever.

B. **Aktuellt-samlingarna** fick betyget **'bra'** av de allra flesta, med **'mycket bra'** som tvåa.

Förändrad fortsättning

Under **termin två** skulle demokratiprojektets slutfas inträda; genom att **diskussionsgrupperna skulle ges större ansvarsområde att besluta över**, och själva få besluta vad de skulle använda sin grupp-tid till under ett flertal veckor; -så var alltså tanken när demokratiprojektet startade på hösten.

Dock upplevde ansvarsgruppen att det hos eleverna fanns en viss negativ känsla inför diskussionsgrupperna; -och därför valde ansvarsgruppen att **förändra projektets utformning**. Ansvarsgruppens beslut blev att låta diskussionsgrupperna vila under början av vårterminen. I stället lades gemensamt aulaprogram varje vecka.

Demokrati-inspiratörer skulle besöka Kävesta Folkhögskola vid några tillfällen under året, och bidra med nya infallsvinklar, inspiration och ökad förståelse för demokratins betydelse i formandet av samhället. Tyvärr komplicerades dessa (i förväg välplanerade, -med schemabyten för hela skolan) inspirationstillfällen av att bägge representanterna från Demokrati-utredningen inställde sina resp besök med någon/några dagars varsel; -av språksvårigheter när det gällde för våra elever att förstå norsk gästföreläsare; -av att gästande inspiratör valde formen med heldagsföreläsning inför sittande publik i aula vid den första inspirationsdagen om demokrati.

Ansvarsgruppen upplevde att **ordet 'demokrati'** efter hand hade **fått en negativ klang** bland eleverna, och gruppen valde därför att mot slutet av termin två låta diskussionsgrupperna bara samlas kort vid ett par tillfällen; för att då diskutera några aulasamlingar.

'Demokrati' och 'mötesteknik' togs dock inte mer upp till samtal. Syftet med denna lösning var att låta eleverna få en *positiv sista upplevelse* av dessa grupper; för att förhoppningsvis undvika att det bestående intrycket av demokratisamtal skulle bli negativt.

Slututvärdering bland eleverna

En **undersökning av elevernas demokratiska engagemang** och åsikter om demokratiprojektet (*se bilaga*) gjordes när sista gruppträffen hade varit. Denna undersökning gjordes i form av en **entimmes-process**;

1. Eleverna besvarade frågorna genom att lägga svart böna (vilket betydde 'ja') eller vit böna (= 'nej') i en sluten burk.
2. Varje burk räknades, och resultatet på varje fråga fördes in i ett formulär.
3. Detta formulär kopierades snabbt upp till samtliga, och
4. eleverna gick sedan iväg till sina klasser för att samtala om resultaten.

I undersökningen

A. fick **Aktuellt**samlingarna **höga betyg**,

B. -medan 70 % av eleverna ansåg att **demokratigrupperna varken ökat trivseln** på skolan, **eller gjort skolan mer demokratisk**.

Lika många (70%) ansåg att grupperna ofta dominerats av några få personer.

Övriga analyser av den slututvärderingens utfall ges i *bilagan*.

Kvällsamlingar för allmänheten

Mötesplats Kävesta- en del av demokratiprojektet

Mötesplats Kävesta startade redan hösten –98. Detta är en samling, som har ägt rum ca fyra till fem gånger om året. Tanken från början var att ge tillfälle till **ett offentligt samtal**, vilket innebar att vi inbjöd en mer eller mindre känd person samt bygdens folk och elever för att föra ett samtal om livsfrågor till en samling på kvällstid.

Dessa har oftast haft formen av en **intervju**, som ibland lett vidare till ett **offentligt samtal** eller ett privat **samtal vid varje bord**, eftersom åhörarna suttit vid café bord och intagit kaffe efter framträdandet. Tack vare att vi har en musiklinje på skolan så har vi också kunnat kombinera dessa samlingar med musikframträdanden av olika slag.

Tanken från början var alltså att skapa en **mötesplats för allmänheten och skolans elever**, där det skulle kännas naturligt att tala om frågor som man vanligtvis inte diskuterar offentligt. När vi kommit igång med demokratiprojektet kändes det naturligt och riktigt att införliva även Mötesplats Kävesta i dessa samlingar. Vi tycker så här i efterhand att det var en helt riktig bedömning. Från att ha varit en mer intern angelägenhet så har Mötesplatsen vuxit och blivit en efterfrågad samling i närområdet, samtidigt som även eleverna på skolan har gjort det till sin angelägenhet. Elever som slutat skolan har bett oss skicka program för kommande år.

Vid ett tillfälle så fanns det dessutom en nära koppling mellan vad som hände på demokratitid på dagen och vad som sedan ägde rum på Mötesplats Kävesta på kvällen. Vi hade under några veckor främlingsfientlighet och nazism som angelägna ämnen inom demokratiprojektet. Efter att ha hört en före detta lägerfånges berättelse, Mietek Grocher, så inbjöds en före detta nazist, Kent Lindahl att berätta om sina livsval. På kvällen var han en gäst på Mötesplats Kävesta och fick där tillfälle att utveckla sig ytterligare.

De övriga gästerna som vi haft har varit olika i sin framtoning. Den förste på höstterminen - 99 var Mårten Larsson, en av Sveriges bästa oboeister, som har sina rötter i vår bygd. I början på år 2000 var Stig-Björn Bergensten, före detta chefredaktör på Nerikes Allehanda, gäst . Sedan kom turen till Kent Lindahl (se ovan) och i mars hade vi författaren Håkan Nesser på besök.

Vi har försökt att låta våra gäster bli personliga och inte enbart tala om det som de brukar tala om. Det är inte alltid lätt, men den ambitionen finns kvar. Tanken från början var att lyssna till vad andra människor har kommit fram till, och att det i sin tur sätter igång en process i varje enskild individ, vilket förhoppningsvis får konsekvenser för såväl den allmänna demokratin som den enskilda.

Övriga lärares upplevelser av skolans demokrati-arbete

Utvärdering av året som gått

När läsåret var slut, fick samtliga lärare göra en skriftlig utvärdering av hur de upplevt demokrati-projektet (*se bilaga*).

Resultatet blev:

- **Aktuelltsamlingarna** har varit **bra**, och fört in nya frågor in skolmiljön, samt haft god gemenskaps-skapande effekt.
- Demokratigrupperna** och de gästade **demokratiföreläsarna** fick dock låga omdömen.

2/3-delar av kollegiet har varit nöjda med den **delaktighet de haft i demokratiarbetet**, medan 1/3-del av kollegiet önskat vara mer delaktiga.

Åsikter om skolans demokratiarbete framöver

Samtliga lärare ansåg demokrati-arbete vara viktigt för nästa läsårs arbete.

Hälften ansåg att *hela* lärarkollegiet bör prioritera detta, och hälften ansåg att en *mindre grupp från alla tre linjernas lärargrupper* borde få ett särskilt uppdrag att arbeta med detta.

Ingen av lärarna ansåg att folkhögskolans demokratiarbete bara borde ske inom ämnet samhällskunskap, eller bara inom allmänna linjens kärnämnen; -utan att

Demokrati-utvecklingen **bör förverkligas inom ämnena på samtliga tre linjer.**

Vad lärarna ansåg vara de största problemen, när det gäller att låta eleverna få makt:

”Att eleverna inte har överblick över ämnena gör att de

- *blir förvirrade* om de själva ska välja vad vi ska inrikta oss på,
- *inte väljer de centrala områdena* inom ämnena, och därmed missar de väsentligaste kunskaperna.”

Dessa var de två största problemen som lärarna upplevde; när det gäller att låta eleverna få makt på skolan.

Som problem ’nummer tre’ angavs

- risken att eleverna då väljer att ägna skoldagen åt sånt som är minst ansträngande.

’Ansvarsgruppens’ (’5-gruppen’)

upplevelser av skolans demokrati-arbete (*se bilaga*)

Dessa åsikter kommer alltså enbart från de fem (5) lärarna i ’Ansvarsgruppen’.

Utvärdering av året som gått

-5 ansåg att *Aktuelltsamlingarna* var viktiga.

-4 - ” - hade god gemenskaps-skapande effekt.

-3 ansåg att övriga lärare borde fått mer *information och delaktighet* i demokrati-projektet.

-2 - ” - fått tillräcklig information och möjligheter att påverka.

Åsikter om skolans demokratiarbete framöver

-5 ansåg att demokrati-arbete måste ha hög prioritet inom *hela* lärarkollegiet, under nästa år.

-1 ansåg att en *mindre grupp* bör få ett särskilt uppdrag, gällande demokrati-arbetet.

Hur man upplevt 5-gruppens inre arbete

-4 ansåg att det finns stora skillnader inom kollegiet, på hur man ser på innehållet i begreppet 'demokrati'.

-3 ansåg att dessa stora skillnader även fanns inom '5-gruppen', -medan 2 ansåg att man inom gruppen i huvudsak varit överens om vad vi menar med 'demokrati'.

Projektledningens analyser

I stället för att

- inom kollegiet grundligt diskutera våra synsätt på 'demokrati', -valde vi att
- förutsätta att en tillräcklig samsyn fanns.

I valet mellan att

- låta en *större-*, eller en
- *mindre* del av undervisningen vara övningsfältet för demokrati-utvecklings-projektet valde vi en *mindre* avsatt tid på schemat.

Vi valde att låta

- demokrati-utveckling vara själva *ämnet* för gruppernas samlingar, -i stället för att
- låta grupperna arbeta med något *annat uppdrag*, och hoppas att *demokratiutveckling* skulle bli en *biprodukt* av att de jobbade med dessa andra områden.

Vi valde att ha

- en i förväg bestämd utvecklingsskiss för vart samtalet i grupperna skulle leda, -i stället för att
- lämna helt öppet för vart grupperna skulle styra processen.

Uppnåddes målen?

Ja, vissa av målen...

Genom demokratiprojektet fick skolans alla elever nya tillfällen att träffas till samtal med elever från skolans alla linjer, och fick därmed nya möjligheter till mellanmänniska samtal och fördjupad förståelse för olika människors bakgrund och tänkande. Förståelsen för demokratiska mötelsesformer/möteteknik, och dess fördelar, ökade hos de flesta elever. På dessa sätt uppnåddes vissa av målen för projektet.

Inte vissa andra...

Däremot lyckades vi inte att finna 'demokratiserande mötesformer' (när vi hade besök av 'inspiratörerna') för att minska avståndet mellan 'demokratielit' och övriga. Eleverna blev alltför mycket åhörare, i stället för deltagare. Modellen blev i hög grad att 'Demokratiska insikter lärs ut av lärare/gästande inspiratörer', - i stället för att 'Demokratiska insikter blir något som eleverna lär sig själva p g a egna erfarenheter inom demokrati-projektet'.

Vissa elever upplevde att samtals-grupperna dominerades av några få personer. Vissa elever ansåg att demokrati-grupperna inte hade någon reell makt, vilket lärargruppen hade givit sken av. Ordet 'demokrati' fick en allt sämre klang ju längre projektet skred. Ur dessa aspekter nådde vi inte fram till målsättningarna.

Personal på skolan som ej tillhörde lärarkollegiet gjordes inte delaktiga i demokratiprojektet.

Om projektet gav gynnsamma spridningseffekter på det övriga skolarbetet är svårt att mäta. Av elevernas utvärderingar kan sådant ej utläsas.

Lärarnas utvärderingar visar dock att man tror att projektet givit gynnsamma effekter hos eleverna, även om dessa inte insett detta; -och så gott som alla lärare anser att demokrati-arbetet nästa läsår bör förverkligas *inom ämnena på samtliga tre linjer*. Kanske är det **inom lärarkollegiet som demokratiprojektet fått störst positiva effekter**. Vid kollegiets samtal efter elevernas slututvärdering kom många nya idéer om hur demokratiarbete skulle förverkligas på skolan under nästa år. Dessa idéer hade sannolikt inte kommit fram utan projektet som bakgrund.

Orsakerna och de största problemen

Orsakerna till att projektet inte uppnådde alla målen kan sökas på olika områden:

- Vi lyckades inte finna sådana mötesformer som stärkte ett demokratiskt samtal, -utan använde oss alltför mycket av traditionell 'åhörar-möblering', där åhörarna möjligtvis en och en kunde ställa frågor till föreläsaren (förutom i demokratigrupperna). Alltför mycket envägskommunikation tillämpades. Demokratiutbildning blev en fråga om utlärnin g, i stället för inlärnin g p g a egen erfarenhet.
- Demokratigruppernas makt var starkt begränsad, och sträckte sig till sådana förslag som låg i linje med demokratiprojektets planering. Detta hämmade elevernas motivation till att engagera sig djupare i gruppernas gemensamma samtal, och eventuella beslutsfattande.
- Innehållet i 'skoldemokrati' diskuterades aldrig grundligt inom lärarkollegiet. P g a skilda synsätt gavs eleverna därför olika signaler om möjligheter till inflytande och makt på olika områden inom skolan. Detta försämrade möjligheterna , för eleverna, att se *var* de kunde påverka; och var någonstans det därför var meningsfullt att bygga upp demokratiska strukturer.

Lösningen på den *första* punkten är nog: att finna, fantisera och experimentera fram nya mötesformer/möbleringar/former för delande av erfarenheter. (Många sådana finns, och används på många håll.)

Dock ligger nog lösningen på de *andra* problemen, på en djupare nivå. Det handlar om lärarkollegiets/personalens inställning till skol-demokrati.

Skillnaden mellan inflytande och makt

En av de största skiljelinjerna i dagens demokrati-samtal (i samhället som helhet, och inte bara när det gäller skolan) gäller nog **skillnaden** mellan **INFLYTANDE** och **MAKT** (se **bilaga**).

Här finns en mängd olika erfarenheter, och en mängd olika synsätt. Dock klargör vi sällan detta för varandra, utan arbetar hellre vidare med en 'outtalad oformulerad förmodad samsyn'.

Kontakt-personer:

* **Alf Rikner** (projektledare)

E-post: Alf.Rikner@folkbildning.net

Telefon: 019 – 45 21 04 (hem)

* **Rigmor Windahl** (proj.ledn. & ansvar för gäster från samhälle/kultur)

E-post: Rigmor.Windahl@folkbildning.net

Telefon: 019 – 611 77 26 (hem)

Både Alf och Rigmor kan nås på Kävesta Folkhögskola:

Adress: Kävesta Folkhögskola
697 94 Sköllersta

Telefon: 019 – 602 49 50 (växel)

Fax: 019 – 23 08 02

Tidsåtgång & kostnader

Kostnader:

*Projekt-ledning	50 klocktimmar a´ 200 kr	10´000 kr
*Ansvarig för gäster från samh/kultur	30 undervisn.tim a´300 kr	9´000 kr
* 20´000 kr		
*Samtalsansvariga lärare (5 lärare)	5 lär. X 30 underv.tim a´ 300 kr	45´000 kr
*Besökande demokratiföreläsare och Gästande från samhälle/kultur		21´000 kr
*Utvärdering	30 klocktimmar a´200 kr	6´000 kr
*Dokumentation & resultatspridning	30 klocktimmar a´200 kr	6´000 kr

Nettokostnad för projektet: = 97´000 kr

Bilagor & Bakgrundsmaterial

<i>Innehåll</i>	<i>sida</i>
Vid första samtalsträffen	13
Teatersketch	14
- scén 1	14
- scén 2	15
- Gruppsamtalet efteråt	16
Utvärdering i halvtid	17
Elevernas 1-timmas slut-utvärdering	18
- Uppläggning	18
- Frågorna	18
- Formulär för sammanställningen	34
- Resultat av sammanställningen	38
Lärarkollegiets utvärdering	42
- Formulär	42
- Resultat	45
Ansvarsgruppens utvärdering	48
- Formulär	48
- Resultat	50
Skillnaden mellan INFLYTANDE och MAKT	54

Detta blad delades ut i alla diskussions-grupper vid deras första träff:

Kävesta 29 september 1999

Samtalsgrupper

1. Börja gärna med att presentera er för varandra.
2. Samtala om era tankar kring vad som sades på ”Aktuellt” i aulan i onsdags;

Idéer till samtalsfrågor:

- A. Hur ska man göra så att **alla** upplever att deras åsikter är viktiga, och att de kan påverka de beslut som fattas?
 - B. Hur förbättrar man demokratin så att alla respekteras, och känner att de är delaktiga?
 - C. Ska man införa ett **obligatoriskt** deltagande i de demokratiska besluten?
 - D. ...övriga tankar som ”poppade upp” i aulan i onsdags...
-

Manus till teater-sketch (spelades upp av 5 lärare)

Kävsta Folkhögskola okt 1999

SAMTALET

Personer: A; B; C; D; E

SCEN 1

- A: Jo hörni
Jag tänkte på det här med att vi kanske skulle RESA nånstans tillsammans..
-Vad säger ni om det?
- B: Ja, det vore ju kul, tycker jag
Det skulle säkert vara bra för oss...
- Vi skulle kunna lära känna varandra ännu bättre, och...
...ha lite kul tillsammans
-Så det tycker jag verkligen
- A: Ja men, vad bra
Då säger vi att åker iväg på en resa, då
-Det är klart att; vi måste ju bestämma oss för
om vi ska ÖVERNATTA, eller inte.
-Vad säger ni ? En övernattnng skulle väl kunna passa bra, va?
- B: Ja, det tycker jag absolut att vi ska ha.
Men då ska det förstås vara ENKELRUM.
...Även om vi får lägga till lite extra.
- A: Ja, ja, det är inga problem. Det är det ju värt

Ja, men , hörni
-Då BESTÄMMER vi att vi gör en resa då?
Är ALLA MED PÅ DET?
- C; D; E (mumlar "hmm")
- B: Javisst
- A: Ja, då var det väl inget mer;
-så vi går väl o FIKAR nu

(alla reser sig, varvid
C; D; o E mumlar missbelåtet med
varann, medan de går iväg)
-

SCEN 2

- A: Ja, jag tänkte att vi skulle prata lite mer om den här RESAN vi ska göra...
-Det här med MAT o DRYCK, hörni.. (blir avbruten)
- C: (avbryter) Jag tyckte INTE att vi pratade FÄRDIGT om den där resan, sist.
-Det var ju bara NÅGRA som kom till tals
- A: Vadå?
Vad menar du?
- C: Jo, jag är INTE ALLS så säker på att jag vill göra den där resan med övernattnig.
- A: Nej, det är klart att; -det där med ÖVERNATTNING; det kanske vi måste prata lite mer om.
-Det blir ju förstås BILLIGARE för var o en av oss om vi DELAR rummen.
...Det kanske inte är en så dum idé...
- B: Då får vi ju pengar över till att ÄTA O DRICKA GOTT...
...och det kanske är ännu bättre...
- A: Ja, det har du rätt i!
Ja, apropå det där med MATEN:
- Vi tar väl o beställer supé där VIN INGÅR?
Det är väl lika bra att börja med vin till maten,
-så kan vi gå över till BAREN se´n!
- B: Det verkar bra..
- D: (frågar halv-högt:)
-Måste vi börja supa på en gång?
- A: Vi får ju förstås betala i baren VAR FÖR SIG,
-så det drabbar ju ingen av de andra
- E: Jag vet inte om jag tycker att vi ska ÅKA på någon resa...
...Det är så mycket annat som måste hinnas med...
- A: Men..?
Det där pratade vi ju om redan FÖRRA GÅNGEN!
...Och då var vi ju överens.
- E: Nja...jag var nog tveksam då också..
- A: Varför SA`DU INGET då, då?
-Jag frågade ju om alla var med på det,...och ni sa´ JA!
- E: Det var nog bara ETT PAR STYCKEN som svarade...

B; (irriterad)
Menar du att vi utöver nå'n sorts FÖRTRYCK över er andra?
...Att vi är nå'n sorts ÖVERSITTARE ..?

A; (sympatiserar med B)
-Var o en har väl ett ansvar att SÄGA IFRÅN om man inte håller med!

C; Var o en har väl ett ansvar att LYSSNA på de ANDRAS åsikter, också...

A, (mycket irriterad)
-Jaha, då är det väl MIG det är FEL PÅ!!!
-Det är väl lika bra att jag GÅR HÄRIFRÅN, då!!!

(A reser sig, och går ut)

(De övriga tittar sig nervöst omkring,
-och reser sig en o en, och går ut)

Gruppernas samtal

(kring teater-sketchen 'Samtalet' –se förra bilagan)

Kävsta Folkhögskola 13 oktober 1999

1. Utse en gruppledare
2. Hur uppfattade ni de olika personerna i scén 1?
-Fungerade gruppen demokratiskt?
3. Hur uppfattade ni de olika personerna i scén 2?
-Fungerade gruppen demokratiskt?
4. Hur borde deras nästa träff se ut, om det skulle bli ett verkligt demokratiskt samtal?

Utvärdering i halvtid

Utvärdering bland samtliga elever
efter projektets första termin:

(Vi har här i bilagan skrivit in svars-resultaten)

En enkät angående årets onsdagar

På Kävesta Folkhögskola har vi i höst velat aktualisera och öka närdemokratin. Syftet har varit att träna sig i att samtala om ”viktiga” frågor, samt att ”öva” Sammanträdesteknik. Eftersom vi under tidigare år fått kritik för att skolan varit väldigt Uppdelad på de olika linjerna och att det inte funnits någon ”vi”-känsla, tyckte vi att det var värt ett försök att splittra klasserna och göra nya grupper. Vi önskar nu att du säger hur du tycker att det blev.

1.Jag tycker att samtalsgrupperna fungerat enligt målsättningen.(se ovan)

(5)mycket bra (42)bra (55)någorlunda (18)dåligt

kommentar:

2.Hur har du fungerat i gruppen?

(7)mycket bra (43)bra (53)någorlunda (17)dåligt

kommentar:

3.Vad tycker du om aktuellt?(”Kan man lära sig lära”, Demokratienkät presenteras, Martin Mutters kabaré, skulptören Richard Brixell, Clas Thor berättar om Berlinmuren, Amnesty presenteras.)

(25)mycket bra (72)bra (18)någorlunda (3)dåligt

kommentar:

Här följer de olika frågorna i
elevernas **SLUT-UTVÄRDERING**

Denna undersökning gjordes i form av en

1-timmas-process;

1. Eleverna besvarade frågorna genom att lägga svart böna (vilket betydde 'ja') eller vit böna (= 'nej') i en sluten burk. Runt väggarna i salen stod frågorna i nummerordning, med en fråga o en burk på en stol; -nästa fråga med tillhörande burk på nästa stol o s v. Eleverna gick på led, och passerade först bladet med den inledande informationen. Därefter passerade de en skål med vita o svarta bönor, där var o en tog sig en handfull bönor. Sedan gick de förbi en fråga i taget, och stoppade i sin valda böna (svart eller vit) i burken vid frågan.
2. När alla elever var klara tog vi hjälp av elever att räkna antalet svarta o vita bönor i respektive burk, och resultatet på varje fråga fördes in i ett formulär (iordningställt i förväg, *-se nästa bilaga*).
3. När detta formulär var ifyllt med de olika resultaten kopierades det snabbt upp till samtliga, och
4. eleverna gick sedan iväg till sina klasser för att samtala om resultaten.

Denna lapp satt först; innan eleverna tog bönor och började svara på frågorna

Gör så här:

1. Svara på varje fråga med hjälp av bönorna

(JA=svart böna
NEJ=vit böna)

(Obs! Lägg endast **en** böna i varje burk)

2. När du svarat på alla frågorna får du gärna lämna kommentarer i lådorna

(stanna dock kvar här inne, och småprata lite',

-så sammanställer vi snabbt resultaten)

3. Alla får då strax varsin sammanställning, och vi träffas sedan i klasserna, för att samtala om resultatet (i de klassrum där ni brukar ha ert *klassmöte!*).

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

1. Burit namn-bricka för att visa stöd för en fråga

JA

Svart

NEJ

Vit

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

2. Skrivit på en namn-insamling

JA

Svart

NEJ

Vit

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

3. Deltagit i bojkott/köpstrejk

JA

Svart

NEJ

Vit

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

4. Deltagit i laglig demonstration

JA

Svart

NEJ

Vit

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

5. Röstat i val

JA

Svart

NEJ

Vit

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

6. Deltagit i olagliga aktioner (eller ockupationer/strejker) för att visa på missförhållanden

JA

Svart

NEJ

Vit

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

7. Köpt vissa varor, för att gynna en viss utveckling

JA

Svart

NEJ

Vit

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar?

Detta har jag gjort:

8. Hjälpt till att gömma flyktingar

JA

Svart

NEJ

Vit

Håller du med om detta påstående:

9. ”Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang,
-om jag hade mer tid”

JA

Svart

NEJ

Vit

Håller du med om detta påstående:

10. ”Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang,
-om jag kunde mer fakta”

JA

Svart

NEJ

Vit

Håller du med om detta påstående:

11. ”Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang,
-om jag var bättre på att prata inför andra”

JA

Svart

NEJ

Vit

Håller du med om detta:

12. ”Jag vill gärna engagera mig i att förändra det som är fel i samhället, men...

...det är ingen idé att engagera sig i partierna...

..det är viktigare att ta personligt ansvar för sin egen livsstil”

JA

Svart

NEJ

Vit

Hur gör du om några år?

Har du inflytande..?..eller makt?

13. -Välj den beskrivning som passar bäst på hur Du skulle vilja påverka i framtiden:

A

-Ibland lyckas du övertyga makthavarna, så att de ändrar sig. Du har inflytande.

Du får din vilja igenom, tack vare att makthavarna gick med på din idé.

B

Ibland övertrumfar du makthavarnas vilja.

Tillsammans med andra som tycker som du driver ni igenom er idé, -även om de 'styrande' är emot förslaget. Du har makt, och får ta ansvar för detta.

A

Svart

B

Vit

Instämmer du i följande:

14. ”Under det här senaste året (**läsåret**) har jag blivit bättre på att prata i grupp”

JA

Svart

NEJ

Vit

Instämmer du i detta:

15. ”Under det senaste året har jag blivit bättre på att lyssna in andras åsikter”

JA

Svart

NEJ

Vit

Sedan vi började i höstas har vi på Kävesta haft ett projekt om demokrati:

***Lite oftare än varannan onsdag har vi haft**

'Aktuellt'; med

'Kan man lära sig lära?'

Demokrati-enkät presenteras

Kabaré Martin Mutter

Skulptören Rickard Brixell

**Clas Thor om Berlin-muren
Amnesty International
Myetec Groscher om förintelsen
Kent Lindahl f d nazist
Filmen 'American history X'
Demokrati o Novgorod, med Axel Gisslén
World Travels o rese-branchen
Kvarntorps-högen, med Olle Medin
Folk-styret på 2000-talet, Erik Amnå**

**Dessa samlingar har sedan kunnat samtalas om
i 'samtals-grupperna', de övriga
onsdagarna.**

**Dessa onsdagar har ibland inletts med föredrag
eller lärar-teater om samtals-ledning, protokoll,
mötes-teknik...**

**Vissa onsdagar har det varit kvälls-samlingar;
'Mötesplats Kävesta'.**

**Håller du (i stora drag) med om
följande påstående:**

16. Aktuelltsamlingarna (**med alla tillsammans i aulan**) har ofta varit intressanta.

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

17. Aktuelltsamlingarna har ofta diskuterats efteråt i matsalen.

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

18. Aktuelltsamlingarna behövs inte.

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

19. Du som besökt 'Mötesplats Kävesta';

- **Har ämnena för de kvällar du besökt känts viktiga?**

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

**Håller du (i stora drag) med om
följande påstående:**

20. **Samtals-grupperna ökar trivseln på
Kävesta Folkhögskola**

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

**Håller du (i stora drag) med om
följande påstående:**

21. Samtals-grupperna gör att skolan
blir mer demokratisk

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

**Håller du (i stora drag) med om
följande påstående:**

22. Det hade varit bättre om samtals-
grupperna hade fått verklig makt och
ansvar att fatta beslut i viktiga frågor

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

**Håller du (i stora drag) med om
följande påstående:**

23. Eleverna på Kävesta har nog
ungefär så stor makt o inflytande
som det är möjligt att ha på en
folkhögskola

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

**Håller du (i stora drag) med om
följande påstående:**

24. Min samtals-grupp har oftast
dominerats av några få personer

JA

Svart

NEJ

Vit

Kommentarer kan lämnas i lådorna, vid de sista frågorna!

Här kommer 5 lådor, där du kan lämna egna kommentarer.

-Dessa kommer inte att redovisas idag, men de kommer att finnas med när hela demokrati-projektet utvärderas.

Du får gärna vara anonym.

26

Har någon del av demokrati-projektet
(d v s Aktuellt + samtals-grupperna + Mötesplats Kävesta)

gjort dig arg?

Skriv själv din egen kommentar!
(inga bönor i lådan, alltså...)

27

Har någon del av demokrati-projektet
(d v s Aktuellt + samtals-grupperna + Mötesplats Kävesta)

gjort dig glad?

Skriv själv din egen kommentar!
(inga bönor i lådan, alltså...)

28

Har någon del av demokrati-projektet
(d v s Aktuellt + samtals-grupperna + Mötesplats Kävesta)

gjort att du fått lust att reagera
på något sätt?

Skriv själv din egen kommentar!
(inga bönor i lådan, alltså...)

29

Har någon del av demokrati-projektet
(d v s Aktuellt + samtals-grupperna + Mötesplats Kävesta)

gjort att du på något sätt bytt
beteende?

Skriv själv din egen kommentar!
(inga bönor i lådan, alltså...)

30

...Övriga egna **kommentarer**

till vilken fråga du vill

lägger du i denna låda...

Tack för hjälpen!

Obs! Stanna kvar här inne tills du fått din sammanställning!

-Det tar nog några minuter, så gå gärna runt och småprata...

Sammanställning av utvärderingen

Kävesta Folkhögskola 12 april 2000

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar? (fråga 1-8)

Detta har jag gjort:

1. Burit namn-bricka för att visa stöd för en fråga

TTTTTTTTTT	TTTTTTTTTT
0 50 100	0 50 100
JA	NEJ

Detta har jag gjort:

2. Skrivit på en namn-insamling

TTTTTTTTTT	TTTTTTTTTT
0 50 100	0 50 100
JA	NEJ

Detta har jag gjort:

3. Deltagit i bojkott/köpstrejk

TTTTTTTTTT	TTTTTTTTTT
0 50 100	0 50 100
JA	NEJ

Detta har jag gjort:

4. Deltagit i laglig demonstration

TTTTTTTTTT	TTTTTTTTTT
0 50 100	0 50 100
JA	NEJ

Detta har jag gjort:

5. Röstat i val

TTTTTTTTTT	TTTTTTTTTT
0 50 100	0 50 100
JA	NEJ

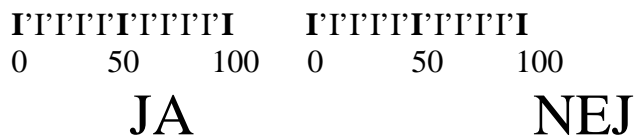
Detta har jag gjort:

6. Deltagit i olagliga aktioner (eller ockupationer/strejker) för att visa på missförhållanden

TTTTTTTTTT	TTTTTTTTTT
0 50 100	0 50 100
JA	NEJ

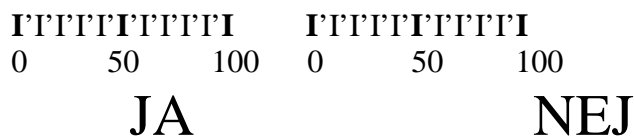
Detta har jag gjort:

7. Köpt vissa varor, för att gynna en viss utveckling

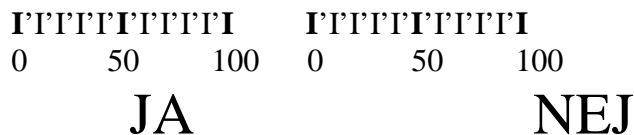
Detta har jag gjort:

8. Hjälpt till att gömma flyktingar

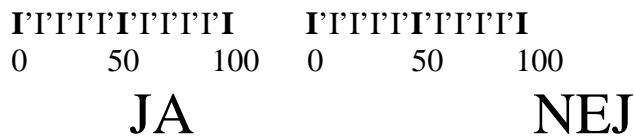
Håller du med om detta påstående:

9. "Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang, -om jag hade mer tid"

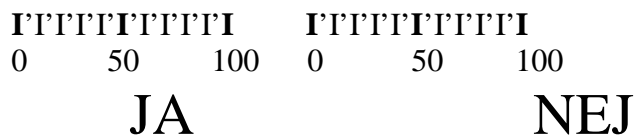
Håller du med om detta påstående:

10. "Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang, -om jag kunde mer fakta"

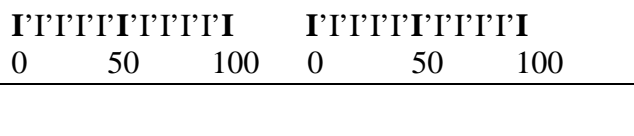
Håller du med om detta påstående:

11. "Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang, -om jag var bättre på att prata inför andra"

Håller du med om detta:

12. "Jag vill gärna engagera mig i att förändra det som är fel i samhället, men...
...det är ingen idé att engagera sig i partierna...
..det är viktigare att ta personligt ansvar för sin egen livsstil"

Här följer resultaten av slututvärderingen (dock utan de feta streck i skalorna, som synliggjorde svarsresultaten visuellt).

Sammanställning av utvärderingen

Kävesta Folkhögskola 12 april 2000

Har du någon gång deltagit i följande politiska handlingar? (fråga 1-8)

Detta har jag gjort:

1. Burit namn-bricka för att visa stöd för en fråga

0	50	100	0	50	100
42 JA			95 NEJ		

Detta har jag gjort:

2. Skrivit på en namn-insamling

0	50	100	0	50	100
115 JA			21 NEJ		

Detta har jag gjort:

3. Deltagit i bojkott/köpstrejk

0	50	100	0	50	100
72 JA			67 NEJ		

Detta har jag gjort:

4. Deltagit i laglig demonstration

0	50	100	0	50	100
63 JA			72 NEJ		

Detta har jag gjort:

5. Röstat i val

0	50	100	0	50	100
123 JA			14 NEJ		

Detta har jag gjort:

6. Deltagit i olagliga aktioner (eller ockupationer/strejker) för att visa på missförhållanden

0	50	100	0	50	100
---	----	-----	---	----	-----

29 JA 106 NEJ

Detta har jag gjort:

7. Köpt vissa varor, för att gynna en viss utveckling

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
93 JA	47 NEJ

Detta har jag gjort:

8. Hjälpt till att gömma flyktingar

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
5 JA	132 NEJ

Håller du med om detta påstående:

9. ”Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang, -om jag hade mer tid”

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
45 JA	93 NEJ

Håller du med om detta påstående:

10. ”Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang, -om jag kunde mer fakta”

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
68 JA	69 NEJ

Håller du med om detta påstående:

11. ”Jag skulle vilja engagera mig mer i politiska sammanhang, -om jag var bättre på att prata inför andra”

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
52 JA	87 NEJ

Håller du med om detta:

12. ”Jag vill gärna engagera mig i att förändra det som är fel i samhället, men...
...det är ingen idé att engagera sig i partierna...
..det är viktigare att ta personligt ansvar för sin egen livsstil”

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100

88 JA 54 NEJ

13.-Välj den beskrivning
som passar bäst på

hur Du skulle vilja påverka i framtiden: 68 67

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
Inflytande... Övertyga makthavarna, så att de går med på min idé...	Makt... Övertrumfa de styrandes vilja, och jag får ta ansvar för detta...

Instämmer du i följande:

14. "Under det här senaste året (läsåret)
har jag blivit bättre på att prata i grupp"

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
76 JA	62 NEJ

Instämmer du i detta:

15. "Under det senaste året har jag
blivit bättre på att lyssna in andras åsikter"

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
104 JA	32 NEJ

16. Aktuellt-samlingarna
har ofta varit intressanta.

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
106 JA	33 NEJ

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

17. Aktuellt-samlingarna har ofta
diskuterats efteråt i matsalen.

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
102 JA	35 NEJ

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

18. Aktuellt-samlingarna behövs inte.

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
0 50 100	0 50 100
54 JA	86 NEJ

19. Du som besökt 'Mötesplats Kävesta';
-Har ämnena för de kvällar du besökt
känts viktiga?

IIIIIIIIII	IIIIIIIIII
------------	------------

0 50 100 0 50 100
59 JA 28 NEJ

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

20. Samtals-grupperna
ökar trivseln på Kävesta

IIIIIIIIIIIIIIIIIIII
0 50 100 0 50 100
39 JA 99 NEJ

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

21. Samtals-grupperna gör att
skolan blir mer demokratisk

IIIIIIIIIIIIIIIIIIII
0 50 100 0 50 100
38 JA 99 NEJ

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

22. Det hade varit bättre om
samtals-grupperna hade fått verklig makt
och ansvar att fatta beslut i viktiga frågor

IIIIIIIIIIIIIIIIIIII
0 50 100 0 50 100
66 JA 77 NEJ

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

23. Eleverna på Kävesta har nog
ungefär så stor makt o inflytande
som det är möjligt att ha på en folkhögskola

IIIIIIIIIIIIIIIIIIII
0 50 100 0 50 100
72 JA 61 NEJ

Håller du (i stora drag) med om följande påstående:

24. Min samtals-grupp har oftast
dominerats av några få personer

IIIIIIIIIIIIIIIIIIII
0 50 100 0 50 100
98 JA 39 NEJ

Tack!

UTVÄRDERING

i Kävesta Folkhögskola's
LÄRAR-KOLLEGIUM

Maj år 2000

avseende **DEMOKRATI**

1. Hur tycker du att **demokrati-projektet** har påverkat det övriga skolarbetet?

Kryssa för de 2 alternativ du anser stämmer bäst med din egen uppfattning:

- A. Jag tycker att eleverna har visat en stor förståelse och kontakt mellan olika klasser och linjer; -och detta tror jag beror på demokrati-samtals-grupperna.
 - B. Demokrati-samtals-grupperna har mest inneburit att eleverna varit irriterade, och detta har drabbat även övriga delar av skolarbetet.
 - C. Gästande demokrati-föreläsare har bidragit till ett ökat demokratiskt engagemang hos eleverna.
 - D. Att anpassa övriga delar av skolans ämnen efter gästande föreläsare (byten av dagar o dyl) har varit till större nackdel än fördel för skolarbetet.
 - E. Aktuellt-samlingarna i aulan har en god gemenskaps-skapande effekt på hela skolarbetet.
 - F. Aktuellt-samlingarna i aulan är viktiga för att föra in andra frågor, än vad som avhandlas inom de övriga skolämnena.
 - G. Tiden som används till Aktuellt-samlingar skulle användas bättre, om de olika linjerna själva fick använda tiden till sina intresse-områden
-

2. Har du upplevt att **du varit delaktig** i skolans demokrati-arbete under det senaste läsåret?

Ange det (1) alternativ du anser stämmer bäst:

- A. Jag har fått den information-, och de påverkans-möjligheter jag önskat
- B. Jag önskar att jag fått mer information om demokrati-projektets arbete, och att vi övriga lärare fått vara mer delaktiga i skolans demokrati-arbete

- C. Jag har upplevt att jag stått helt utanför demokrati-arbetet på skolan, det senaste läsåret, och det har känts bra för mig
 - D. Jag har upplevt att jag stått helt utanför demokrati-arbetet på skolan, det senaste läsåret, men jag hade önskat att vara delaktig
 - E. Jag önskar att jag fått mer information om demokrati-projektets arbete, -men jag är nöjd med de möjligheter jag haft att påverka skolans demokrati-arbete
 - F. Jag har fått tillräckligt mycket information, men önskar att jag fått större möjligheter att själv vara med och påverka demokrati-arbetet
-

3. Vad anser du om **demokrati-arbete** på Kävesta Folkhögskola **nästa läsår**?

- A. Lärarkollegiets resurser bör ägnas åt andra uppgifter det kommande läsåret
 - B. Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp inom allmänna linjens kollegium
 - C. Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp från alla 3 linjernas kollegium
 - D. Demokrati-arbete måste ha hög prioritet inom hela lärarkollegiet, under nästa läsår.
-

4. I regeringens folkbildnings-proposition skriver de:

*Regeringens proposition
1997/98:115*

”...syftena med statens bidrag som lades fast genom riksdagens beslut 1991 skall fortfarande gälla. Därutöver föreslås två nya syften med statsbidraget. Det ena är att statsbidraget skall bidra till att **stärka och utveckla demokratin.**”

-På vilket sätt bör detta förverkligas/utformas på Kävesta Folkhögskola?

Välj det (1) alternativ som bäst stämmer med din uppfattning:

- A. i huvudsak inom ämnet Samhällskunskap
- B. inom allmänna linjens samtliga kärnämnen
- C. inom vissa ämnen på alla tre linjerna
- D. inom alla de 3 linjernas samtliga ämnen
- E. inom de skol-gemensamma ämnena

5. Vilka upplever du som **de största problemen**, när det gäller att låta eleverna få makt på Kävesta Folkhögskola?

Kryssa för 3 alternativ:

- A. att så *mycket tid* går åt att besluta vad som ska göras; att vi inte hinner med de moment inom ämnena, som jag anser är viktiga för eleverna
- B. att samtalen *fokuseras på konflikter*, som annars inte hade varit så stora problem
- C. om eleverna ska vara med och besluta vad de ska arbeta med, är risken stor att *de, i sin okunskap, inte väljer de centrala områdena inom ämnena*, utan i stället ägnar den mesta tiden åt ett litet special-område; -och därmed missar de väsentligaste kunskaperna
- D. som lärare *behärskar jag vissa områden inom ämnena bättre*; och därför känns det bättre att utgå från dessa områden, så att mina resurser utnyttjas så bra som möjligt. Om elever ska vara med och besluta vad som ska göras, är risken stor att de vill att vi ska ägna oss åt områden där jag inte har lika mycket att bidra med
- E. eleverna *har inte den överblick* över ämnena, att de kan välja vad de vill att vi ska inrikta oss på. Det då bli *förvirrande för eleverna* att *de* ska välja; när läraren har mycket bättre överblick
- F. att eleverna väljer 'minsta motståndet'; och väljer att ägna skoldagen åt sån't som är *minst ansträngande*; -i stället för att ägna sig åt det som är *viktigast* (men kanske mer ansträngande)
- G. att jag som lärare är mer erfaren på traditionell undervisning, och inte har lika stor erferenhet av hur lärarrollen ska utformas vid ökad elev-makt

Resultat av UTVÄRDERING

i Kävesta Folkhögskola's

LÄRAR-KOLLEGIUM

Maj år 2000

avseende **DEMOKRATI**

Fråga A

Hur tycker du att **demokrati-projektet** har **påverkat det övriga skolarbetet?**

Kryssa för de 2 alternativ du anser stämmer bäst med din egen uppfattning:

Antal svar:

10 Aktuellt-samlingarna i aulan är viktiga för att föra in andra frågor, än vad som avhandlas inom de övriga skolämnena.

7 Aktuellt-samlingarna i aulan har en god gemenskaps-skapande effekt på hela skolarbetet.

4 Demokrati-samtals-grupperna har mest inneburit att eleverna varit irriterade, och detta har drabbat även övriga delar av skolarbetet.

2 Att anpassa övriga delar av skolans ämnen efter gästande föreläsare (byten av dagar o dyl) har varit till större nackdel än fördel för skolarbetet.

1 Jag tycker att eleverna har visat en stor förståelse och kontakt mellan olika klasser och linjer; -och detta tror jag beror på demokrati-samtals-grupperna.

Noll Gästande demokrati-föreläsare har bidragit till ett ökat demokratiskt engagemang hos eleverna.

Noll Tiden som används till Aktuellt-samlingar skulle användas bättre, om de olika linjerna själva fick använda tiden till sina intresse-områden

Fråga B

Har du upplevt att **du varit delaktig** i skolans demokrati-arbete under det senaste läsåret?

Ange det (1) alternativ du anser stämmer bäst:

4 Jag har fått den information-, och de påverkans-möjligheter jag önskat

3 Jag har upplevt att jag stått helt utanför demokrati-arbetet på skolan, det senaste läsåret, och det har känts bra för mig

2 Jag önskar att jag fått mer information om demokrati-projektets arbete, och att vi övriga lärare fått vara mer delaktiga i skolans demokrati-arbete

1 Jag har upplevt att jag stått helt utanför demokrati-arbetet på skolan, det senaste läsåret, men jag hade önskat att vara delaktig

1 Jag önskar att jag fått mer information om demokrati-projektets arbete, -men jag är nöjd med de möjligheter jag haft att påverka skolans demokrati-arbete

1 Jag har fått tillräckligt mycket information, men önskar att jag fått större möjligheter att själv vara med och påverka demokrati-arbetet

Fråga C

Vad anser du om **demokrati-arbete** på Kävesta Folkhögskola **nästa läsår?**

9 Demokrati-arbete måste ha hög prioritet inom hela lärarkollegiet, under nästa läsår.

8 Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp från alla 3 linjernas kollegium

Noll Lärarkollegiets resurser bör ägnas åt andra uppgifter det kommande läsåret

Noll Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp inom allmänna linjens kollegium

Fråga D

I regeringens folkbildnings-proposition skriver de:

Regeringens proposition 1997/98:115

”...syftena med statens bidrag som lades fast genom riksdagens beslut 1991 skall fortfarande gälla. Därutöver föreslås två nya syften med statsbidraget. Det ena är att statsbidraget skall bidra till att **stärka och utveckla demokratin.**”

-På vilket sätt bör detta förverkligas/utformas på Kävesta Folkhögskola?

Välj det (1) alternativ som bäst stämmer med din uppfattning:

9 inom alla de 3 linjernas samtliga ämnen

5 inom vissa ämnen på alla tre linjerna

Noll i huvudsak inom ämnet Samhällskunskap

Noll inom allmänna linjens samtliga kärnämnen

Noll inom de skol-gemensamma ämnena

Fråga E

Vilka upplever du som de största problemen, när det gäller att låta eleverna få makt på Kävesta Folkhögskola?

Kryssa för 3 alternativ:

13 eleverna *har inte den överblick* över ämnena, att de kan välja vad de vill att vi ska inrikta oss på. Det då bli *förvirrande för eleverna* att *de* ska välja; när läraren har mycket bättre överblick

12 om eleverna ska vara med och besluta vad de ska arbeta med, är risken stor att *de, i sin okunskap, inte väljer de centrala områdena inom ämnena*, utan i stället ägnar den mesta tiden åt ett litet special-område; -och därmed missar de väsentligaste kunskaperna

8 att eleverna väljer 'minsta motståndet'; och väljer att ägna skoldagen åt sån't som är *minst ansträngande*; -i stället för att ägna sig åt det som är *viktigast* (men kanske mer ansträngande)

3 som lärare *behärskar jag vissa områden inom ämnena bättre*; och därför känns det bättre att utgå från dessa områden, så att mina resurser utnyttjas så bra som möjligt. Om elever ska vara med och besluta vad som ska göras, är risken stor att de vill att vi ska ägna oss åt områden där jag inte har lika mycket att bidra med

3 att jag som lärare är mer erfaren på traditionell undervisning, och inte har lika stor erfarenhet av hur lärarrollen ska utformas vid ökad elev-makt

2 att så *mycket tid går åt att besluta vad* som ska göras; att vi inte hinner med de moment inom ämnena, som jag anser är viktiga för eleverna

1 att samtalen *fokuseras på konflikter*, som annars inte hade varit så stora problem

(Ej utnyttjade svars-möjligheter på denna fråga= 8)

'Ansvars-gruppens' (s k '5-gruppen')

UTVÄRDERING

avseende **DEMOKRATI-projektet 2000**

Dessa frågor har alltså ställts enbart till de fem (5) lärarna i 'Ansvarsgruppen'.

1. Hur tycker du att **demokrati-projektet** har **påverkat det övriga skolarbetet?**

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

- H. Jag tycker att eleverna har visat en stor förståelse och kontakt mellan olika klasser och linjer; -och detta tror jag beror på demokrati-samtals-grupperna.
- I. Demokrati-samtals-grupperna har inneburit att eleverna varit irriterade, och detta har drabbat även övriga delar av skolarbetet.
- J. Gästande demokrati-föreläsare har bidragit till ett ökat demokratiskt engagemang hos eleverna.
- K. Att anpassa övriga delar av skolans ämnen efter gästande föreläsare (byten av dagar o dyl) har varit till större nackdel än fördel för skolarbetet.
- L. Aktuellt-samlingarna i aulan har en god gemenskaps-skapande effekt på hela skolarbetet.
- M. Aktuellt-samlingarna i aulan är viktiga för att föra in andra frågor, än vad som avhandlas inom de övriga skolämnena.
- N. Tiden som används till Aktuellt-samlingar skulle användas bättre, om de olika linjerna själva fick använda tiden till sina intresse-områden
- O. Demokrati-projektet har resulterat i ett bättre samtals-klimat på Kävesta Folkhögskola, även om eleverna inte har sett detta.
- P. Demokrati-projektet har resulterat i en större förmåga, hos eleverna, att engagera sig i samhälls-, o kulturformande.

Kommentarer:

2. Har du upplevt **övriga lärare's delaktighet** i skolans demokrati-arbete under det senaste läsåret?

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

- G. De har fått den information-, och de påverkans-möjligheter de önskat
- H. De borde fått mer information om demokrati-projektets arbete, och fått vara mer delaktiga i skolans demokrati-arbete
- I. Övriga lärare har stått helt utanför demokrati-arbetet på skolan, det senaste läsåret, och det har varit den lämpligaste lösningen.

Kommentarer:

3. Vad anser du om **demokrati-arbete** på Kävesta Folkhögskola **nästa läsår?**

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

- E. Lärarkollegiets resurser bör ägnas åt andra uppgifter det kommande läsåret
- F. Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp inom allmänna linjens kollegium
- G. Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp från alla 3 linjernas kollegium
- H. Demokrati-arbete måste ha hög prioritet inom hela lärarkollegiet, under nästa läsår.

Kommentarer:

4. Hur har du upplevt arbetet i ”5-gruppen” ?

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

- A. Vi har fått utforma demokrati-projektet så som vi har velat.
- B. Projektledningen har varit alltför otydlig, och man har inte vetat var ansvaret för projektets olika moment legat; vilket har varit negativt.
- C. Jag har upplevt att ”5-gruppen” haft stort stöd bland övriga kollegiet, för demokrati-projektets arbete.
- D. Jag har upplevt att många övriga lärare varit negativa till demokrati-projektet.

- E. Det finns stora skillnader inom kollegiet, på hur man ser på innehållet i begreppet ”demokrati”.
- F. Inom kollegiet finns en god samsyn, på vad man menar med ”demokrati” i skolan.
- G. Inom ”5-gruppen” finns stora skillnader , på hur man ser på innehållet i begreppet ”demokrati”.
- H. Inom ’5-gruppen’ har vi i huvudsak varit överens om vad vi menar med ’demokrati’.
- I. Inom ’5-gruppen’ har alla fem’s resurser utnyttjats i hög grad.
- J. Inom ’5-gruppen’ har alltför mycket tid/kraft gått åt till ’inre arbete’; d v s att bearbeta olika uppfattningar inom 5-gruppen, på hur demokrati-projektet ska utformas.
- K. Inom 5-gruppen har arbetet varit effektivt.

Kommentarer:

Sammanställning av
'Ansvars-gruppens' (s k '5-gruppen')
UTVÄRDERING

avseende **DEMOKRATI-projektet 2000**

Dessa frågor har alltså ställts enbart till de fem (5) lärarna i 'Ansvarsgruppen'.

A. Hur tycker du att **demokrati-projektet** har **påverkat det övriga skolarbetet?**

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

Antal kryss	Påståendets formulering
--------------------	--------------------------------

5 Aktuellt-samlingarna i aulan är viktiga för att föra in andra frågor, än vad som avhandlas inom de övriga skolämnena.

4 Aktuellt-samlingarna i aulan har en god gemenskaps-skapande effekt på hela skolarbetet.

3 Demokrati-projektet har resulterat i ett bättre samtals-klimat på Kävesta Folkhögskola, även om eleverna inte har sett detta.

3 Demokrati-projektet har resulterat i en större förmåga, hos eleverna, att engagera sig i samhälls-, o kulturformande.

1 Jag tycker att eleverna har visat en stor förståelse och kontakt mellan olika klasser och linjer; -och detta tror jag beror på demokrati-samtals-grupperna.

1 Demokrati-samtals-grupperna har inneburit att eleverna varit irriterade, och detta har drabbat även övriga delar av skolarbetet.

Noll Gästande demokrati-föreläsare har bidragit till ett ökat demokratiskt engagemang hos eleverna.

Noll Att anpassa övriga delar av skolans ämnen efter gästande föreläsare (byten av dagar o dyl) har varit till större nackdel än fördel för skolarbetet.

Noll Tiden som används till Aktuellt-samlingar skulle användas bättre, om de olika linjerna själva fick använda tiden till sina intresse-områden

B. Har du upplevt **övriga lärare's delaktighet** i skolans demokrati-arbete under det senaste läsåret?

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

3 De borde fått mer information om demokrati-projektets arbete, och fått vara mer delaktiga i skolans demokrati-arbete

2 De har fått den information-, och de påverkans-möjligheter de önskat

Noll Övriga lärare har stått helt utanför demokrati-arbetet på skolan, det senaste läsåret, och det har varit den lämpligaste lösningen.

C. Vad anser du om **demokrati-arbete** på Kävesta Folkhögskola **nästa läsår?**

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

5 Demokrati-arbete måste ha hög prioritet inom hela lärarkollegiet, under nästa läsår.

1 Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp från alla tre linjernas kollegium

Noll Lärarkollegiets resurser bör ägnas åt andra uppgifter det kommande läsåret

Noll Demokrati-arbete och demokrati-utveckling bör ges i uppdrag åt en mindre grupp inom allmänna linjens kollegium

D. Hur har du upplevt arbetet i "5-gruppen" ?

Kryssa för de alternativ du anser stämmer med din egen uppfattning:

4 Det finns stora skillnader inom kollegiet, på hur man ser på innehållet i begreppet "demokrati".

3 Inom "5-gruppen" finns stora skillnader , på hur man ser på innehållet i begreppet "demokrati".

2 Vi har fått utforma demokrati-projektet så som vi har velat.

2 Projektledningen har varit alltför otydlig, och man har inte vetat var ansvaret för projektets olika moment legat; vilket har varit negativt.

2 Inom '5-gruppen' har vi i huvudsak varit överens om vad vi menar med 'demokrati'.

1 Inom kollegiet finns en god samsyn, på vad man menar med "demokrati" i skolan.

1 Inom '5-gruppen' har alla fem's resurser utnyttjats i hög grad.

1 Inom '5-gruppen' har alltför mycket tid/kraft gått åt till 'inre arbete'; d v s att bearbeta olika uppfattningar inom 5-gruppen, på hur demokrati-projektet ska utformas.

1 Inom 5-gruppen har arbetet varit effektivt.

Noll Jag har upplevt att "5-gruppen" haft stort stöd bland övriga kollegiet, för demokrati-projektets arbete.

Noll Jag har upplevt att många övriga lärare varit negativa till demokrati-projektet.

Skillnaden mellan INFLYTANDE och MAKT

I Demokratiutredningens Forskarvolym VI (SOU 1999:93) skriver Mats Lundström om skillnaden mellan INFLYTANDE och MAKT:

När man säger sig vilja införa ”skoldemokrati” kan man avse många olika saker. ...Men skoldemokrati är inte samma sak som elevinflytande...Om en elev ber en lärare att få utföra ett visst projekt och läraren går med på det, utövar eleven inflytande. Men inflytandet är individuellt och villkorligt. Det bygger inte på maktutövning...Utmärkande för en maktrelation är att en aktör kan övertrumfa andra aktörens viljor. Inflytande innebär bara att man kan påverka andras beslut...I praktiken kan inflytande vara lika framgångsrikt som maktutövning, om de som har makten väljer att lyssna och låta sig påverkas av eleverna. Men en viktig skillnad är ansvarsfördelningen. Inflytande medför inte samma sak som makt. Just detta förhållande är också ett skäl för regeringen att ge eleverna makt.

...innebär skoldemokrati kollektiv makt för elever via demokratiska beslutsregler.

Sid 67f

Slut på bilagor

Slut på rapporten